

szállás keletkezett, nem volt joga vagyonátruházási illetéket szedni, azt a vagyonátszállást azon alapon, hogy annak telekkönyvi bejegyzése a községi szabályrendelet életbelépése után történt meg, illeték alá vonni nem lehet.

Nem teszi az illetéket jogossá a szabályrendelet 19. §-ának az a rendelkezése, hogy „hatálya kiterjed mindazokra az átruházásokra, melyeknek telekkönyvi bejegyzése ezen a napon (t. i. a szabályrendelet életbelépése napján) tul történt meg tekintet nélkül arra, hogy maga az átruházás mikor történt“, — mert közjogi alapelv az, hogy közzszolgáltatásokat megállapító jogszabályok csak kivételesen és a törvényhozás rendelkezésével ruházható fel visszaható erővel s nem lévén olyan törvényhozási intézkedés, mely a kormányt a községi illetékszedési jognak visszamenő hatállyal való engedelmzésére feljogosította, azt a törvényellenes szabályrendeleti intézkedést a kormányhatósági jóváhagyás sem tette érvényessé.

Az előadottakkal megokolt ítéleti rendelkezés folytán B. községnek az illeték mértékére vonatkozó panaszja tárgytalanná vált.

A szerződés eredeti érvénytelensége címén törliendő az illeték akkor is, ha az érvénytelenség csak a per bírósági ítéletének indokolásában van megállapítva. (Közigazgatási Bíróság 1578/1928. P. szám.) Az illeték törlesztését el kellett rendelni, mert a felterjesztett iratok között található járásbírói jogerős ítélet indokolásában megállapította, hogy a kiszabás alapjául szolgált adásvételi szerződés megkötésekor az időközben elhalt eladó, néhai H. A. aggsági elme gyengeségben szenvedett, hogy tehát a kiszabás alapjául szolgált szerződés már megkötésekor is eredetileg érvénytelen volt. Ezekből az okokból az 1920:XXXIV. t.-c. 67. §-a 5. pontjának 3. bekezdése alapján az illeték törlesztését annak dacára el kellett rendelni, hogy a szerződés érvénytelenségének kimondása nem az ítélet rendelkező részében történt, és pedig azért, mert az a körülmény, hogy a peres felek a szerződés hatálytalanságára nézve bíróságon kívül kiegyeztek és a kereset csupán a perköltségekre nézve tartatott fenn, nem változtat azon a tényen, hogy az eladó néhai H. A.-nak a kiszabás alapjául szolgált szerződés megkötésekor fennforgott aggsági elme gyengesége s ezzel a szerződés eredeti érvénytelensége bírói ítélettel nyert megállapítást.

Ha a törvényes örökrész kielégítési módja tekintetében két izben köttetett egyesség: vagyonátruházási illeték csak az utolsó jogügylet után követelhető. (Közigazgatási Bíróság 967/1927. P. szám.) Panaszos ügy egyezett meg testvérével, hogy az utóbbi a panaszosnak az apjuk halála

esetére egy régebbi szerződés szerint atyai örökrészének kielégítése fejében fizetni kötelezett 2000 korona helyett 125 q búzát ad. Utóbb ezt a szerződést a felek úgy módosították, hogy e 125 q buza helyett a panaszos ingatlant kap. Az utóbbi megállapodásról kötött ügylet után az adóhivatal 155 aranykorona illetéket rótt ki jogerősen, tehát az itt kérdésben forgonál nagyobb összegűt.

Ily tényállás mellett a m. kir. közigazgatási bíróság a panaszt alaposnak találta.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy a panaszos követelésének jogcíme: az atyai örökrészből való kielégítés nem változott az utóbb kötött pótegyezség által s a panaszosnak ezen a jogcímen származó igénye csak egyszer nyert kielégítést, még pedig az ingatlan által.

Ilyen tényállás mellett csak az utolsó jogügylet után kirótt illetéknek lévén jogos alapja, — a rendelkező rész értelmében kellett határozni.

Ha a kincstártól visszajáró köztartozás harmadik személyre engedményeztetett, az engedményezett összegből az engedményezőnek az engedményezés után keletkezett köztartozása nem vonható le. (Közigazgatási Bíróság 14.840/1927. P. szám.) A panaszló 1925. évi december hó 14-én bejelentette és az azon hónap 7-én kiállított engedményi okirattal igazolta a kir. pénzügyigazgatásnál, hogy H. M. reá engedményezte a neki 775/1923. tétel alatti illetékre befizetett 2904 korona 78 fillérből visszajáró összeget.

A kir. pénzügyigazgatóság 2420 korona 59 fillér visszatérítését elrendelte, de abból csak 1538 korona 30 fillért fizetett ki a panaszlónak, 882 korona 29 fillért az engedményező hasonösszegű adótartozására vételeztetett be.

Az utóbbi intézkedést támadó panaszt jogosnak s a panaszkérelmet teljesítendőnek találta a bíróság, mert:

H. M.-nak szóban levő 882 korona 29 fillér adótartozása az iratok között levő adófőkönyvi kivonatok tartalma szerint az 1926. évre kivetett jövedelemadóból és utadóból keletkezett.

Magánjogi szabály az, hogy az adós az engedményesre átszállott követelésbe az engedményezővel szemben fennálló viszontkövetelését csak akkor számíthatja be, ha az az engedményezésről való értesítése idejében már fennállott.

Ezt a jogszabályt — ellenkező pénzügyi jogszabály nem lévén — a kincstár elleni követeléseknek átruházása esetében is alkalmazni kell, annyival inkább, mert az a pénzügyi jogszabály, hogy ingatlan és üzletrész átruházása eseteiben a szerző fél az átruhazónak csak azon köztartozásaiért felelős, melyek az átruházás előtt esedékesek voltak, a joghasonlatosság elve szerint követelések átruházására is vonatkozatható.